

TÜRKİYE MADENCİLİK FAALİYETİ

Etibank İşletmeleri :

Türkiye'de, ekonomi sahasında ve muhtelif sanayi kollarında son senelerde görülen umumî kalkınmanın yarattığı enerji ihtiyacını karşılayabilmek gayesiyle Etibank elinde mevcut bütün imkânlardan istifade etmek suretiyle bu yoldaki çalışmalarını hızlandırmıştır. Memlekette bariz şekilde kendini gösteren kömür ihtiyacına ayak uydurabilmek için gerek Zonguldak havzasında ve gerekse Garp Linyitleri sahasında kömür istihsalini fazlaletirme gayesiyle icap eden bütün tesislerin nakil ve istihsal vasıtalarının en kısa bir zamanda teminini planlamıştır.

I - Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİ)

Zonguldak havzasının kömür varlığı hakkında halen nihai ve kat'i mahiyette malûmat mevcut olmamakla beraber, bugün için tesbit edilen, görünür muhtemel veya mümkün rezerv yekûnu 1 milyar tonu aşmaktadır. Kömür istihsal şantiyelerinin bugün vardıkları azamî derinlikler (-200-500) metre civarındadır. Kozlu bölgesinde (-600) m. derinliğe kadar yeni kuyular açılarak, daha derindeki kömür rezervlerinden de faydalanmak yoluna gidilmiştir. Kömür havzasında 50 kadar kömür damarı tesbit edilmiş olup, bu tabakaların kalınlıkları umumiyetle 0,45 m. ile 8 m. arasında değişmektedir. Bazı kısımlarda ise daha fazla kalın damarlar da mevcuttur. Türkiye'nin günden güne artmakta olan kö-

mür ihtiyacını karşılamak için gerek memleketin malî kaynaklarından ve gerekse Marshall kredisinden faydalanmak suretiyle, Zonguldak havzasında istihsal kapasitesini genişletmek ve bilhassa randıman ve emniyetin arttırılması, kalitenin İslah ve maliyetin düşürülmesi gayelerini güden Umumî Amenajman Projelerinin tatbiki süratle ilerlemektedir. Zonguldak kömür havzasında istihsal ve nakliye vasıtalarının yenilenmesi, ocakların mekanizasyonu, yeni ve büyük lavvarların tesisi, liman inşaatı ve yükleme tesisleri gibi çeşitli mevzular da yukarıda bahsi geçen Amenajman plânına dahildir. Bu meyanda:

1) Kozlu'da 2 No. lu Küçük Mehmet kuyusu 1951 senesinde, 2) Zonguldak limanı 1953 sonunda, 3) Kandilli - Armutçuk hava hattı 1953 Ekiminde, 4) Kozlu ile Zonguldak arasındaki İncivez kuyusu 1953 Mayısında ikmal edilmiş bulunduğu gibi, 1954 senesi içerisinde de: 1) Karadon transfer istasyonu, 2) Asma transfer istasyonu, 3) Kozlu elektrik merkezi, 4) Direk tesisleri ve kargo vinçleri işleri itmam edilmiştir. 1955 senesinde ikmal edilmiş bulunacak tesisler şunlardır :

	<u>Aylar</u>	
1. Yeraltı elektromekanizasyonu	VII	1955
2. Çatalağzı lavvarı (750 t/saat)	IV	1955
3. Kozlu vantilâörleri	IX	1955
4. Karadon kuyusu	XI	1955
5. Kozlu - 300 katı ihzarı	VI	1955
6. Kömür yükleme tesisleri	VII	1955
7. Liman işletme binası	IV	1955

Amenajman projesinde düşünülen diğer tesisata gelince, bunlar 1956 ve

1957 seneleri içinde ikmal edilmiş bulunacaklardır.

Bunların en mühimleri :

	Aylar	
1. Zonguldak lavvarı (750 t/saat)	IV	1956
2. Armutluk kuyusu	IX	1956
3. Zonguldak demiryolu irtibatı ve köprüler	VIII	1956
4. Normal hat vagon ve lokomotifleri	VIII	1956
5. Liman deniz vasıtaları	X	1956
6. Liman sahası tanzimi	VII	1956

7. Kozlu ihraç tesisleri	X	1957
8. Kozlu lambahane, atölye ve aubarı	X	1957
9. Çatalağzı kuyusu	IV	1957

Bütün bu tesisler için yapılan dahilî ve hariçî envestisman yekûnu 200 milyon Türk lirasından fazla tutmaktadır. Bu tesisler ikmal edildikten sonra Zonguldak kömür havzası senede 7 000 000 ton tıvönân kömür istihsal edecek bir kapasiteye erişecektir.

Ereğli Kömürleri İşletmesi 1954 Yılı İstihsal Durumu
(TON)

Aylar	Tıvönân kömür					Satılabilir kömür			Sömikok	0-10 Kokozu	Briket 0-10
	Kandıllı	Kozlu	Üzülmez	Gelik	Yekûn	Kömür	Mikst. Şlam	Yekûn			
Ocak	39 384	113 875	139 909	201 270	494 498	292 165	14 997	307 162	—	—	9 666
Şubat	36 373	103 465	126 343	179 890	446 071	260 752	14 517	275 269	—	—	6 314
Mart	50 814	114 472	139 968	194 815	500 069	302 227	22 251	324 478	—	—	9 584
Nisan	47 141	112 960	143 260	197 750	501 111	307 453	20 106	327 559	3 465	105	6 736
Mayıs	43 886	96 426	136 090	188 080	464 482	286 463	21 233	307 696	6 569	30	7 692
Haziran	36 142	86 522	128 017	176 220	426 901	255 042	23 170	278 212	6 570	210	10 150
Temmuz	47 118	97 247	133 243	197 545	475 153	291 017	24 162	315 179	6 700	—	8 259
Ağustos	48 900	81 332	129 681	187 145	447 058	272 865	17 819	290 684	6 750	—	8 943
Eylül	48 887	82 236	138 387	196 640	466 150	278 739	27 563	306 302	4 751	—	8 587
Ekim	48 198	93 904	140 929	211 520	496 551	292 341	27 563	319 904	3 317	140	4 832
Kasım	45 281	96 176	140 231	208 300	489 988	285 787	27 289	313 076	3 388	200	4 442
Aralık					505 288	293 002	31 604	324 606	5 110	—	6 723
Sene					5 713 260	3 417 853	272 272	3 690 125	46 570	685	91 928

Kribraj ve Lavvara Verilen
1954 (TON)

Satışa Arzedilen Kömürler
1954

Aylar	Yekûn	Aylar	Ton	Lira
Ocak	444 988	Ocak	277 752	7 848 000
Şubat	404 760	Şubat	256 352	7 225 445
Mart	456 730	Mart	318 396	8 931 578
Nisan	458 860	Nisan	315 933	9 004 083
Mayıs	430 776	Mayıs	285 328	8 281 870
Haziran	391 229	Haziran	252 977	7 109 920
Temmuz	414 666	Temmuz	294 925	8 126 249
Ağustos	382 786	Ağustos	268 400	7 466 022
Eylül	404 285	Eylül	286 947	7 921 297
Ekim	445 664	Ekim	292 873	8 166 316
Kasım	440 309	Kasım	288 186	8 020 441
Aralık	449 402	Aralık	300 541	8 438 053
Sene	5 124 505	Yekûn	3 438 610	96 539 274

**Ereğli Kömürleri İşletmeleri 1954
İşçilik ve Randımanı**

RANDIMANLAR :

	Kazmacı	Bacacı	Dahilî	Dahilî ve Haricî
1954	3.160 kg.	1.865 kg.	978 kg.	886 kg.

1954 Direk sarfiyatı (11 aylık) = 186 109 m³
Ton başına = 0.36 m³

**Ereğli Kömürleri İşletmesi İstihsal
Randımanları**

RANDIMANLAR : (*)

Yıllar	Kazmacı	Dahilî	Dahilî ve Haricî
1941	2344	721	626
1942	2744	718	618
1943	2765	668	576
1944	2832	696	608
1945	2775	698	605
1946	2861	745	636
1947	2875	748	647
1948	2871	787	688
1949	2881	822	726
1950	2965	856	756
1951	3160	953	823
1952	3096	977	880
1953	3154	1012	916
1954	3160	978	886 (11 Aylık)

1954 Senesinde umum işletmede :

Yevmiye adedi = 9 810 423

Yevmiye tutarı = 47 895 357 T.L.

1954 Sosyal masraf (11 aylık) = 15 448 916 T.L.

1954 Sosyal masraf yevmiye
başına = 1.57 T.L.

1954 Senesinde vasatî işçilik = 6.44 T.L.

4.87 T.L. Yevmiye

Fob satış maliyeti

(11 aylık) = 32.33 T.L.

1.57 T.L. Sosyal masraf

**Kok ve Briket Satışları
1954**

Yıllar	Kazmacı	Dahilî	Dahilî ve Haricî	Aylar	Sömikok		Briket	
					Ton	Lira	Ton	Lira
				Ocak	—	—	9 565	856 296
				Şubat	—	—	7 495	279 189
				Mart	—	—	9 206	342 923
				Nisan	3 264	170 750	5 518	205 545
				Mayıs	6 549	332 378	8 034	299 266
				Haziran	6 505	330 129	11 545	430 051
				Temmuz	6 127	310 945	8 451	314 800
				Ağustos	6 707	340 380	8 946	333 238
				Eylül	4 752	241 164	8 558	318 785
				Ekim	3 435	174 320	4 876	181 631
				Kasım	3 253	165 099	4 442	165 465
				Aralık	5 231	268 475	3 358	111 856
				Yekûn Sene	45 883	2 333 640	89 994	3 339 045

Ereğli Kömürleri İşletmesi

1941 - 1953 kömür istihsalı, satışı ve işçi masrafları

Yıllar	İstihsal (Ton)		Satılan Kömür		Vasatî işçi adedi	İşçi Masrafları (Lira)			
	Tuvönan	Satılabilir Kömür	Miktarı (**) Ton	Tutarı Lira		Ödenen ücret	Sosyal yardım	Yekûn	Yevmiye başına düşen
1941	3 019 626	2 124 995	1 851 721	17 672 004	21 788	9 422 000	1 333 000	10 755 000	1.65
1942	2 509 614	1 813 743	1 701 679	20 570 582	21 793	12 007 562	3 388 000	15 395 562	2.15
1943	3 162 605	2 211 905	1 941 547	40 972 650	26 814	15 480 186	11 219 000	26 699 186	2.89
1944	3 554 279	2 493 034	2 163 995	46 021 193	29 242	19 268 296	11 802 828	31 071 124	3.22
1945	3 718 772	2 524 056	2 233 474	48 182 898	29 605	22 362 122	13 210 819	35 672 941	3.49
1946	3 830 245	2 525 581	2 372 981	54 365 133	28 187	22 939 695	13 377 000	36 366 695	3.69
1947	3 945 119	2 623 315	2 442 664	55 965 197	28 209	27 259 348	14 395 403	41 654 751	4.37
1948	4 021 797	2 668 985	2 418 058	59 882 543	27 215	28 091 972	14 852 868	42 947 840	4.54
1949	4 181 375	2 705 941	2 629 845	70 702 247	27 626	28 592 759	15 770 996	44 363 755	4.68
1950	4 360 598	2 832 248	2 650 979	76 170 702	27 061	30 939 403	14 243 245	45 232 648	4.85
1951	4 729 589	2 987 846	2 711 604	81 417 587	29 389	31 648 041	15 467 113	47 115 154	5.15
1952	4 846 342	3 010 312	2 915 847	89 451 865	28 648	35 778 225	18 121 686	53 899 911	5.94
1953	5 654 326	3 664 814	3 539 665	101 722 808	31 089	43 080 840	26 077 453	69 158 293	6.95

(*) Randımanlar, tuvönan istihsale göre işçi yevmiyesi başına kg.

(**) Kok ve briket dahil

II - Garp Linyitleri İşletmesi :

Memleketimizin muhtelif bölgelerinde pek çok rastlanan linyit kömürü, yakıt ve enerji ihtiyacımızı karşılamak bakımından gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu meyanda Garp Linyitleri işletmesine ait Batı Anadolu linyit yatakları rezervleri itibariyle ön safta gelmektedir. Garp Linyitleri İşletmesi istihsalâtında son senelerde büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. 1928 yılında 10 000 ton kadar tutan Türkiye linyit istihsalı 1938 de 158 000 tona kadar çıkmış; 1953 yılında ise 1 milyon tonu aşmıştır. Memleketimizde yıllık linyit istihsalinin % 75 - 80 gibi büyük bir kısmını Etibank'ın Garp Linyitleri müessesesi temin etmektedir. Bu işletmeye ait Soma, Tunçbilek ve Değirmisaz bölgelerindeki linyit yataklarının 1954 senesinde, çıkarılmağa hazır, görünür ve muhtemel linyit varlığı 124 milyon ton kadardır.

Garp Linyitleri Müessesesi, işletme bölgelerinde yeniden kurulan santralleri, lavvarları, hava hatları ve silo gibi yerüstü tesisleriyle, diğer yeraltı tesisleri ve ocakların mekanizasyonu sayesinde daha verimli çalışma imkânlarını sağlamıştır. Memleketin kömür ihtiyacını karşılamak için bilhassa 1950 den sonraki tesis faaliyeti göze çarpmaktadır. İkmâl edilen tesisat ve ikmâl tarihleri :

Soma İşletmesi :

	Aylar	
Lavvar 150 t/saat	XI	1951
Hava nakil hattı 6,5 km. 150 t/saat	IX	1951
Yeraltı amonajmanı 2000 t/gün	XI	1951
Yerüstü » 2000 t/gün	XI	1951
Santral tevsii 2x1000 Kw.	V	1953

Değirmisaz İşletmesi :

		Aylar	
Amonajman 1000 t/gün		IX	1952
Hava hattı 70 t/saat		IV	1953
Tunçbilek - Değirmisaz enerji nakli hattı 33 Kv - 38 Km.		VIII	1953
Lavvar 1500 t/gün		IX	1953

Tunçbilek İşletmesi :

		Aylar	
Santral tevsii 2x1000 Kw.		VI	1953
İhraç bandı ve yeraltı silosu 300 t/saat		XI	1953
Lavvar 4000 t/gün		VI	1954
Yeraltı amonajmanı 2000 t/gün		VI	1954
Yerüstü » 2000 t/gün		VI	1954

Bütün bu tesisat 90 milyon T. L. kadar bir envestismanla meydana gelmiştir.

Satılan Linyit Maliyetleri

Satış ve Maliyet Tutarları (Fob. Vagon)

	Satış tutarı 1954 (T.L.)	Maliyet tutarı	
Soma	9 163 549	6 522 468	11 Aylık
Tunçbilek	8 006 153	5 923 332	> >
Değirmisaz	7 930 042	6 034 071	> >
1954 senesi yekûnu	25 099 744	18 479 871	11 Aylık

Garp Linyitleri

1954 Randımanları (11 Aylık)

Tuvönan Kömürde :

Kazmacı	5 959 Kg.
Dahilî	1 800 Kg.
Dahilî ve Haricî	1 640 Kg.
UMUMİ	1 673 Kg.

Garp Linyitleri İşçilik ve Sosyal Masrafları

(1954)

Yevmiye adedî	İşçilik tutarı	Sosyal masraflar
1 687 865	7 618 489 T.L.	3 996 739 T.L.
İşçi başına yıllık vasatî yevmiye		4.51 T.L.
» » » » sosyal masraf		2.37 T.L.
Umumî işçi masrafı		6.88 T.L.

Garp Linyitleri İşletmesi
1954 istihsalı

Aylar	Tuvönan istihsal (Ton)				Kribraj ve Lavvara verilen				Satılabilir istihsal (Ton)			
	Soma	Tunç- bilek	Değir- misaz	Yekün	Soma	Tunç- bilek	Değir- misaz	Yekün	Soma	Tunç- bilek	Değir- misaz	Yekün
Ocak	49 680	38 056	29 155	116 891	48 565	41 167	29 155	118 887	33 308	28 830	17 086	79 219
Şubat	46 250	27 025	31 189	104 454	46 651	30 615	31 189	108 455	32 105	21 659	18 228	71 985
Mart	54 750	34 627	39 831	129 208	58 009	35 816	39 831	128 656	36 609	25 678	23 408	85 690
Nisan	46 020	36 148	34 699	116 867	47 095	36 221	34 699	118 015	32 457	25 167	20 693	78 317
Mayıs	56 370	35 544	43 604	135 518	55 860	30 509	43 604	129 973	38 617	24 944	25 448	89 009
Haziran	51 450	50 058	41 916	143 424	51 108	37 167	41 916	130 191	34 844	36 723	24 746	96 313
Temmuz	55 700	61 422	40 587	157 709	55 112	49 510	40 587	145 209	37 210	41 168	24 189	102 567
Ağustos	50 550	53 919	33 556	138 025	50 729	44 709	33 556	128 994	34 144	33 470	19 499	92 113
Eylül	57 000	65 500	40 226	162 726	56 051	44 193	40 226	140 470	39 329	33 454	23 713	101 496
Ekim	54 575	56 538	43 035	154 148	55 147	54 895	43 035	153 077	37 857	36 820	25 164	99 841
Kasım	52 800	56 500	35 452	144 752	52 017	55 971	35 452	143 440	37 349	36 521	21 348	95 218
Aralık	45 800	55 806	51 594	153 200	25 046	69 443	51 594	146 083	18 011	44 515	30 931	93 457
Yekün Sene	620 945	571 143	464 844	1 656 922	596 390	530 216	464 844	1 591 450	411 833	398 944	274 448	1 085 225

Garp Linyitleri İşletmesi
1941 - 1953 istihsalı ve işçi masrafları

Yıllar	İstihsal (Ton)		Satılan Linyit		Vasat işçi adedi	İşçi Masrafları (Lira)			
	Tuvönan	Satılabilir Linyit	Miktarı Ton	Tutarı Lira		Ödenen ücret	Sosyal yardım	Yekün	Yevmiye başına düşen
1941	199 333	176 789	171 090	954 984	1 090	582 000	126 000	708 000	1 84
1942	296 362	266 190	271 460	1 744 653	1 781	917 000	395 000	1 312 000	2 47
1943	460 755	419 659	399 609	5 505 062	3 613	1 543 000	1 400 000	2 943 000	3 42
1944	595 463	531 814	461 668	7 299 267	5 069	2 563 000	1 410 764	3 973 764	3 05
1945	588 615	523 194	444 093	7 275 955	5 396	2 744 630	1 264 959	4 009 589	3 03
1946	508 823	459 389	394 984	6 455 950	4 470	2 316 623	1 706 316	4 022 939	3 40
1947	702 318	603 795	554 787	9 063 088	4 665	3 303 669	2 148 585	5 452 254	3 81
1948	828 930	680 039	623 421	10 336 415	5 443	3 733 104	2 384 392	6 067 496	3 92
1949	957 495	777 600	731 877	12 216 201	5 044	4 453 136	2 660 561	7 113 697	3 91
1950	980 226	746 553	701 316	12 342 458	5 117	4 932 600	2 848 919	7 811 519	4 18
1951	994 294	751 020	681 026	12 714 884	4 997	5 509 771	3 542 159	9 051 930	4 96
1952	1 081 497	764 653	724 295	15 478 276	5 208	6 027 863	3 585 082	9 612 945	5 80
1953	1 314 033	942 321	833 088	20 054 502	5 100	6 917 693	4 018 730	10 936 423	6 61

III — Şark Kromları İşletmesi :

Dünyanın zengin krom yataklarının bulunduğu başlıca memleketlerden biri de Türkiye'dir. Krom Türkiye'de ilk defa 1848 de bulunmuştur. Bu cevherin istihsalinde, sanayide olan ehemmiyeti dolayısıyla memlekette büyük inkişaflar kaydedilmiştir. Türkiye'nin 1953 krom istihsalı 600 bin ton gibi büyük bir yekûn tutmaktadır. Dünyanın senelik krom istihsalı 3 milyon ton kadar tuttuğuna göre, Türkiye 1953 istihsalinin ehemmiyeti bariz olarak göze çarpar. Türkiye krom istih-

salinin % 70-75 kadarı hususî müstahsiller tarafından temin edilmekte ve gerisi Etibank Şark Kromları İşletmesi tarafından sağlanmaktadır.

M. T. A. Enstitüsü tarafından etüd edilen ve Etibank'a devredilen Elâzığ Vilâyetinin Guleman ve Soli bölgelerindeki krom yatakları Şark Kromları müessesesi tarafından işletilmektedir (ilk tesis işleri 1936). 1954 senesinde bu yataklarda görünür ve muhtemel veya mümkün krom varlığı 700 bin ton olarak tahmin edilmiştir.

Şark Kromları İşletmesi

1954 istihsalı

Aylar	Cevher istihsalı (Ton)				Lavvar		Satılık istihsal yekûnu	Sevkiyat (Ton)		
	Guleman	Sori	Yekân	Fakir	Giren	Kon saatre		İç satış	İhracat	Yekân
Ocak	160	—	160	—	—	—	160	—	10 566	10 566
Şubat	197	—	197	—	—	—	197	—	1 016	1 016
Mart	7 175	—	7 175	—	—	—	7 175	—	3 079	3 079
Nisan	9 845	—	9 845	958	379	155	10 000	191	8 438	8 624
Mayıs	9 458	662	19 120	1 092	5 618	3 988	13 508	—	4 803	4 803
Haziran	8 365	3 511	11 876	3 293	5 556	3 203	15 079	51	10 265	10 316
Temmuz	8 607	8 435	17 042	3 383	6 403	3 807	20 849	490	1 016	1 506
Ağustos	5 613	5 101	10 714	3 924	4 750	2 931	13 645	79	—	79
Eylül	8 197	5 816	14 013	5 504	7 321	4 082	18 095	232	7 112	7 344
Ekim	5 251	—	5 251	1 072	5 608	3 096	8 347	105	—	165
Kasım	3 010	—	3 010	726	4 569	2 518	5 528	—	25 536	25 536
Aralık	8 996	—	8 996	592	—	—	8 996	—	—	—
Sene	74 874	28 525	98 399	20 539	40 201	23 180	121 579	—	—	—

Abataj Ocak Umumî işletme
 Randıman : 7 338 kg. 1 649 kg. 737 kg.

Şark Kromları İşletmesi
1941 - 1953 İstihsalı ve işçi masrafları

Yıllar	İstihsal Rop ve Konsantre Ton	Satılan Krom Cevheri		Vasatı işçi adedi	İşçi Masrafları (Lira)			
		Miktarı Ton	Tutarı Lira		Ödenen ücret	Sosyal yardım	Yekûn	Yevmiye başına düğen
1941	68 996	68 946	2 081 295	250	87 000	—	87 000	1.05
1942	81 165	58 605	2 679 939	220	97 000	12 000	109 000	1.60
1943	60 080	12 608	1 010 095	800	186 000	119 000	305 000	3.09
1944	67 864	106 717	8 080 464	477	421 151	165 212	586 363	3.58
1945	89 869	40 141	2 863 391	892	347 662	115 000	462 662	3.46
1946	51 299	11 901	970 154	288	178 650	67 479	244 129	3.29
1947	51 717	78 561	7 557 402	310	177 004	69 710	246 714	3.14
1948	99 034	136 481	16 407 889	320	228 663	127 590	351 253	3.90
1949	172 689	152 848	19 789 347	372	414 490	206 196	620 686	4.63
1950	165 968	144 037	17 119 455	401	410 520	244 404	654 924	4.55
1951	159 628	156 245	17 644 556	563	558 080	346 572	899 602	4.67
1952	179 503	149 659	17 595 228	520	705 632	461 215	1 166 847	6.22
1953	174 244	182 012	24 228 917	550	799 324	501 644	1 300 968	6.38

IV — Divriği Demir Madenleri İşletmesi :

Divriği demir madeni 1937 senesinde M. T. A. Enstitüsü tarafından bulunmuştur. Enstitünün bu madendeki etüdüleri 1938 yılı Mayısında ikmal edilmiş, işletilmesi için Etibank'a devredilmiştir. 25-12-1939 tarihinden itibaren Divriği demir madenleri işletmesi kurulmuştur. Divriği madenlerinden çıkarılan cevher vasatı % 60-66 demir ihtiva etmektedir. Karabük Demir ve Çelik fabrikalarının ihtiyacını tamamen karşılayan Divriği madenlerinin 1954 başındaki cevher varlığı Etibank'ca 28 milyon ton kadar tahmin edilmektedir.

Divriği Demir İşletmesinin yıllık istihsalı Karabük fabrikalarının ihtiyacına göre ayar edilmekte olup, bu fabrikaların artan istihsal kapasitesine muvazi olarak Divriği madenlerinin de istihsalı arttırılmaktadır. Müessesenin ilk çalışma yılı olan 1938 de 72 898 ton olan istihsal 1953 de 342 190 tona

yükselmiştir. Madenlerde yeni yapılan santral, hava hattı, yükleme tesisatı, yeraltı ihzaratı, enerji santrali, sair yardımcı tesisler ikmal edilmiş ve 1954 senesinde faaliyete geçmiştir. Bu tesislerin investismanı 14 milyon lira kadar tutmuştur. İstihsal kapasitesi senede 400 000 tonu bulacaktır.

Divriği Demir Madenleri İşletmesi
1954 İstihsalı ve Sosyal Masrafları :

İstihsal	327 506	Ton
Satış	316 117	>
Yevmiye adedi	261 762	
Yevmiye tutarı	1 219 256	T.L.
Vasatı yevmiye ücreti	4.66	>
Sosyal masraflar	857 262	>
Yevmiye başına sosyal mas.	3.27	>
İşçi yevmiyesi + >	7.93	>

Randıman :

Abataj	12 423 Kg.
Ocak	3 571 Kg.
Umumî işletmede	1 461 Kg

Divriği Demir Madenleri İşletmesi
1941 - 1953 istihsalı, satışı ve işçi masrafları

Yıllar	İstihsal	Satılan demir cevheri		Vasatı işçi adedi	İşçi Masrafları (Lira)			
	Demir cevheri Ton	Miktarı Ton	Tutarı Lira		Ödenen ücret	Sosyal yardım	Yekûn	Yevmiye başına düşen
1941	49 673	66 026	350 828	900	231 000	—	231 000	1.28
1942	19 044	93 453	1 308 632	680	209 000	—	209 000	1.57
1943	91 751	97 602	1 366 907	1 570	648 000	855 000	1 003 000	3.02
1944	90 430	107 722	1 508 595	1 560	680 471	344 863	1 025 334	3.56
1945	125 708	101 567	1 405 649	1 221	610 560	350 244	960 804	3.79
1946	112 210	121 548	1 476 198	940	347 500	218 891	566 391	3.65
1947	145 620	136 404	1 660 470	820	384 000	244 000	628 000	3.76
1948	185 434	156 594	2 172 847	651	487 100	318 341	805 441	3.95
1949	209 648	219 955	3 006 743	668	564 505	475 768	1 040 273	4.48
1950	220 847	191 333	2 483 966	981	681 100	726 750	1 407 850	5.03
1951	220 010	218 518	2 953 368	860	667 862	620 439	1 288 301	4.89
1952	362 447	296 455	4 087 821	1 051	948 056	689 221	1 637 277	5.29
1953	342 192	342 575	4 458 532	1 025	1 218 447	753 096	1 971 543	6.17

V — Bakır işletmeleri :

Türkiye bakır istihsalı bugün tamamen Etibank tarafından sağlanmaktadır. İyi evsafi haiz olan Türk bakır bugün iç ve dış piyasalarda istekle aranmakta ve ihraç maddelerimiz arasında da önemli bir yer tutmaktadır. İşletmelerin yıllık bakır istihsalı 1953 de 23 757 ton olup aynı yıl zarfında 40 milyon liralık bakır ihraç edilmiş ve ayrıca memleket dahilinde 15 milyon liralık bakır satılmış bulunmaktadır.

A. Ergani Bakır istihsalı :

Elâzığ Vilâyetinin Maden İlçesinde bulunan Ergani bakır yatakları Asuriler zamanındanberi tarihin muhtelif devirlerinde zaman zaman işletilmiştir. 1850 yılında Osmanlı Devleti tarafından madenin emaneten idaresine başlanmış ve ağır bir tempo ile devam eden istihsal faaliyeti 1915 yılında tamamen durdurulmuştur. 1918 de made-

nin imtiyazı itibarı Milli Bankası'na devredilmiş ise de madenin işletilmemesi yüzünden bankanın imtiyazı feshedilmiş ve 1924 de bu imtiyaz aynı banka adına tekrar yenilenmiş ve 5 muhtelif müessesenin iştirakiyle bir Anonim Şirket kurulmuştur. Türk ve Alman sermayedarları tarafından kurulan Ergani Bakır Madeni Türk Anonim Şirketinin Alman hissesi, 1936 yılında Hükümetçe satın alınarak Etibank'a verilmiştir. İzabeye 21-3-1939 da başlamıştır. İşletme 1945 yılına kadar Anonim Şirket vasfını muhafaza etmiştir, İş Bankası'na ait hisselerin de Etibank'ça satın alınması neticesinde 1945 den itibaren Ergani Bakır İşletmesi, Türkiye Bakır işletmeleri Müessesesine bağlanmıştır. Bu müessesenin ilga edilmesi üzerine 1950 yılı Ağustos başından itibaren de Mahdut Mesuliyetti Ergani Bakır işletmesi Müessesesi halinde faaliyetine devam etmektedir. Ergani Bakır yatağının 1954 yılı ba-

Ergani Bakır İşletmesi

Yıllar	Bakır İstihsalı (Ton)			Satılan Bakır		Vasatî işçi adedi	İşçi Masrafları (Lira)			
	Blişter	Rafine	Yekûn	Miktarı Ton	Tutarı Lira		Ödenen Ücret	Sosyal yardım	Yekûn	Yevmiye başına düşen
1941	8 100	910	9 010	1 693	1 447 985	1 430	700 000	—	700 000	1.16
1942	5 195	2 205	7 400	10 013	8 279 311	1 220	492 000	26 000	518 000	1.45
1943	7 080	2 205	9 285	10 391	13 539 324	1 400	668 000	515 000	1 183 000	2.76
1944	10 050	—	10 050	4 220	5 312 042	1 748	794 801	566 469	1 361 270	2.64
1945	7 649	1 895	9 544	2 197	2 847 150	1 404	875 786	430 000	1 305 786	2.79
1946	10 050	—	10 050	21 619	17 688 401	1 377	915 187	468 950	1 384 137	2.89
1947	9 405	675	10 080	12 623	17 095 411	1 419	1 112 237	580 670	1 642 907	3.32
1948	10 979	—	10 979	10 258	14 298 259	1 467	1 326 090	677 384	2 003 474	3.58
1949	10 895	388	11 283	11 668	14 979 904	1 535	1 490 070	761 088	2 251 158	3.85
1950	11 700	—	11 700	13 413	18 588 159	1 667	1 697 813	846 816	2 544 629	4.11
1951	13 096	1 084	14 180	10 200	27 376 273	1 552	1 951 852	870 180	2 822 032	4.86
1952	14 985	—	14 985	14 386	35 725 945	1 635	2 466 944	1 157 612	3 624 556	6.01
1953	14 695	260	14 955	19 235	36 859 934	1 698	2 472 648	1 235 683	3 708 331	6.38

sındaki ham cevher varlığına nazaran bu cevherin ihtiva ettiği bakır yekûnu 257 000 ton kadar tahmin edilmektedir.

Ergani Bakır İşletmesi 1954 İstihsalı ve İşçilik Masrafları

İstihsal :

Blişter	16 030 t.
Rafine	681 t.
Mecmuu istihsal	16 711 ton

İşçilik ve Sosyal Masraflar :

Yevmiye adedi	569 666	
Yevmiye tutarı	3 015 200	T.L.
Vasatî yevmiye ücreti	5.95	›
Sosyal masraflar	1 397 276	›
Yevmiye başına vasatî sosyal masraf	2.45	›
İşçi sosyal masrafı	8.40	›

B. Murgul Bakır İşletmesi :

Çoruh Vilâyetinin Borçka İlçesinin Murgul Bucağında bulunan bu maden 56 km. lik karayolu ile Hopa'ya bağlıdır. Maden sahasında sistematik araştırmalar

1898de başlamış ve 1901 senesinde «Caucasus Copper Company» şirketi bu madenin işletme imtiyazını almış ve muhtelif tesisler yaparak 1907 de bakır istihsaline başlamıştır. Birinci Dünya Harbinin başladığı 1914 yılına kadar Murgul madeninden ceman 16 000 ton kadar bakır istihsal edilmiştir. 1917 yılından itibaren istihsal faaliyeti tamamen durmuş ve 1930 da şirket tasfiye edilmiştir. İkinci Dünya Harbinden evvel bu bölgede M. T. A. Enstitüsü tarafından yapılan arama ve etütler üzerine madenin imtiyazı Etibank'a devredilmiştir. Etibank'ın bu madeni ele aldığı 1938 de eski tesisler tamamen enkaz halinde ve işe yaramaz bir durumda bulunuyordu. Madenin yeniden tesis ve teçhizi için General Engineering Company (Geco) firmasıyla anlaşma yapılmış ise de, İkinci Dünya Harbi dolayısıyla tesis faaliyeti muvakkaten sekteye uğramıştır. Nihayet 1947 den itibaren noksanların ikmaline başlanıla-

Murgul Bakır İşletmesi
1951 - 1953 istihsali, satışı ve iççilik masrafları

Yıllar	İstihsal Blister Bakır (Ton)	Satılan Bakır		Vasatî işçi adedi	İççi Masrafları (Lira)			
		Miktarı (Ton)	Tutarı (Lira)		Ödenen ücret	Sosyal yardım	Yekûn	Yevmiye başına düşen
1951	3 346	1 678	3 924 536	1 516	1 339 135	534 590	1 873 725	4.42
1952	8 345	7 140	18 232 334	1 532	1 571 863	851 340	2 423 203	5.29
1953	8 802	10 723	19 513 409	1 528	1 933 732	934 412	2 868 144	6.37

rak madenin hazırlanması ve fabrikanın tesisi 1951 de tamamlanmış ve 25-34951 de bakır istihsaline başlanmıştır. Murgul Bakır İşletmesinin kuruluş tarihi 1-6-1951 dir. Murgul bakır yataklarının 1954 yılı başındaki ham cevher varlığına nazaran bu cevherin ihtiva ettiği bakır yekûnu 400 000 ton kadar tahmin edilmektedir.

Murgul İşletmesi 1951 Yılı İstihsal ve İççilik Masrafları

İstihsal :

Blister 8 502 ton

İççilik : (11 Aylık)

Yevmiye adedi 403 155
İççilik tutarı 1 993 186 T.L.
Sosyal masraflar 1 106 526 ›
Vasatî yevmiye 4.96 ›
› sosyal masraf 2.86 ›
Yevmiye + sosyal masraf 7.82 ›

Randıman : (11 Aylık)

Abataj 4 806 kg.
Ocak 2 485 kg.
İzabe 0 121 kg.

Murgul Asit Sülfürik Fabrikası s

Murgul Bakır İşletmesinin baca gazlarından istifade edilmek suretiyle senede vasatî 70 000 ton asit sülfürik istihsal edebilecek bir fabrikanın kurulmasına başlanılmış olup, 1955 yılı içinde ikmalî derpiş edilen bu fabrika, hava

nakil hattı ve asit tanklarıyla beraber 12.3 milyon liraya mal olacaktır. Memleket ziraatî bakımından mühim bir ihtiyaç maddesi olan fosfatlı gübre istihsalinin iptidâî maddesini verecek olan Murgul Asit Sülfürik Fabrikası, ziraatimiz için de faydalı bir tesis olacaktır.

VI. Keban Kurşun Madeni :

Fırat nehri boyunca Elâzığ'dan 52 km. kadar batıda bulunan Keban Kurşun Madeninin 1 milyon lira şartiyle yeniden tesis ve teçhizi 1953 senesi iptidalarında tamamlanarak Mayıs ayından itibaren tecrübe istihsaline başlanmıştır. Bu madenden 1953 sonuna kadar vasatî % 59.14 tenörlü 911 ton kurşun konsantresi istihsal edilmiştir. Kurulan yeni tesisler yılda 3000 ton kurşun ve ayrıca 3000 ton çinko konsantresi istihsal edecek kapasitededir.

Keban Madeninin 1954 başındaki görünür rezervi 86.975 ton cevher olarak tahmin edilmektedir.

Keban Kurşun Madeninin 1953 senesi tecrübe istihsalinden elde edilen neticeler şöyledir:

Kurşun konsantresi istihsali	911 Ton
› › satışı	396 ›
Satılan konsantre tutarı	188 781 T.L.
Çalışan vasatî işçi	200 Adet
Ödenen işçi ücret tutarı	60 286 T.L.
İşçi masraflarının yekûnu	259 274 T.L.
Yevmiye başına işçi masrafı	4.69 ›
Sosyal masraf	1.27 ›
İşçi sosyal masraf	5.96 ›

Keban Kurşun İşletmesi 1954 İstihsalı ve İşçilik Masrafları

İstihsal :

1 572 Ton Konsantre Kurşun
200 » » »

İşçilik :

Yevmiye adedi	58 163	
Yevmiye tutarı	273 177	T.L.
Vasatî yevmiye	4.69	»
Sosyal masraflar	73 787	»
Yevmiye başına vasatî sosyal masraf	1.27	»
Yevmiye başına ücret + sosyal masraf	5.96	»

Mines et Metallurgie» şirketine verilmiştir. Mukavelesine riayet etmediği ve işletme faaliyetine girişmediği için, bu şirketin imtiyazı 1933 de feshedilmiştir. Sümerbank tarafından etüdü yaptırılmış ve 1934 yılının Haziran ayında Sümerbank'la İş Bankası tarafından lüzumlu tesisler vücuda getirilerek bir anonim şirket kurulmuştur. 6-4-1936 da Sümerbank hissesi Etibank'a devredilmiştir. İş bankasına ait hisse Etibank'ça satın alınarak 1944 den itibaren Mahdud Mesuliyetti Keçiborlu Kükürtleri İşletme Müessesesi kurulmuştur.

Memleketimizin gerek ziraî ve ge-

Keçiborlu Kükürtleri İşletmesi

1941 - 1953 istihsalı, satışı ve işçilik masrafları

Yıllar	Kükürt		Satılan Kükürt		Vasatî işçi adedi	İşçi Masrafları (Lira)			Yevmiye başına düşen
	İstihsalı (Ton)	Miktarı (Ton)	Tutarı (Lira)	Ödenen ücret		Sosyal yardım	Yekûn		
1941	1 951	3 930	455 598	282	129 000	—	129 000	1.19	
1942	2 617	2 118	482 445	285	294 000	—	294 000	1.79	
1943	3 079	2 827	1 110 567	300	258 000	18 000	276 000	2.17	
1944	3 327	4 631	1 747 661	318	243 252	136 000	379 252	3.21	
1945	3 779	3 739	1 497 849	350	232 813	180 127	412 940	3.30	
1946	2 749	523	136 316	255	192 327	136 664	328 991	3.62	
1947	2 653	1 092	282 534	232	181 087	98 024	279 111	3.38	
1948	2 407	2 619	673 915	243	186 468	100 243	286 711	3.38	
1949	3 043	5 204	1 519 549	279	235 170	122 519	357 689	3.54	
1950	6 002	4 715	1 365 771	339	314 390	102 324	416 714	3.38	
1951	7 390	7 636	2 178 138	282	375 232	99 557	474 789	4.68	
1952	8 363	8 154	2 186 168	286	479 468	159 555	639 023	6.26	
1953	9 775	9 365	2 483 059	284	436 764	251 180	687 944	6.93	

vil. Keçiborlu Kükürtleri İşletmesi:

Isparta Vilâyetinin Keçiborlu İlçesinde bulunan kükürt yatakları 1914-1918 harp yılları sırasında basit bir eritme tesisatı yapılarak ordu ihtiyaçları için Almanlar tarafından işletilmiş, sonra terk edilmiştir. Millî Mücadeleymüteakip madenin imtiyazı « Societe Generale de

rek sınaî kükürt ihtiyacını tamamen karşılamakta olan Keçiborlu İşletmesinde kurulmakta olan Flotasyon va Rafinaj tesisleri (*) faaliyete geçmesiyle, yıllık saf kükürt istihsalimiz 15 000 tona yükselecek ve memleket

[*] Tesisler Mayıs 1954 te faaliyete geçmiştir.

ihtiyacından artan kısmın ihracı mümkün olacaktır. Mevcut kükürt yataklarının 1954 başındaki ham cevher varlığına nazaran, bu cevherin ihtiva ettiği kükürt miktarı yekûnu 300 000 ton kadar tahmin edilmektedir.

Keçiborlu Kükürt İşletmesi 1954 İstihsalı, satışı ve İşçilik Masrafları

İstihsal 10 015 Ton
 Satış miktarı 198 753 Torba=(9938 Ton)
 Satış tutarı 2 365 714 T.L. (11 Aylık)

İşçilik : (11 Aylık)

Yevmiye adedi 90 407
 İşçilik tutarı 421 060 T.L.
 Sosyal masraflar 177 501 »
 Yevmiye başına
 işçilik+sosyal masraf 4.69+2.24=6.93 T.L.

en hareketli ve nüfusça da en kalabalık kısımlarını teşkil eden Kuzey - Batı ve Batı Anadolu bölgelerinin enerji ihtiyacını karşılamak hedefini gütmektedir. Bankanın programına dahil bulunan yeni santraller ile yüksek voltajlı enerji nakil hatlarının ve istihlâk merkezlerinde kurulacak ana transformatör istasyonlarının mümkün olan en kısa zamanda inşa ve ikmali bir küll halinde ele alınmış ve işe başlanılmıştır.

Çatalağzı, Karabük, Silâhtar, İzmit, Tunçbilek ve Ankara santralleri ile Sarıyar ve Hirfanlı santrallerini entere-konekte etmek suretiyle beslenecek olan bankanın Kuzey-Batı elektrik şebekesi İstanbul, İzmit, Zonguldak, Çankırı, Ankara, Bolu, Eskişehir, Bilecik,

Etibank Dış Satışları

Yıllar	Taş Kömür		Krom Cevheri		Bakır	
	Miktarı Ton	Tutarı Lira	Miktarı Ton	Tutarı Lira	Miktarı Ton	Tutarı Lira
1941	12 048	97 986	63 786	2 027 295	1 253	833 775
1942	2 761	89 700	57 868	2 656 355	5 288	4 786 537
1943	3 499	73 200	12 301	994 995	11 864	15 128 437
1944	3 827	80 300	106 217	8 005 464	3 228	4 141 160
1945	8 591	188 800	40 141	2 863 391	373	358 780
1946	198 904	8 072 612	11 901	970 154	20 463	16 933 601
1947	92 732	5 671 517	78 129	7 536 950	6 974	8 205 374
1948	7 086	436 011	135 931	16 832 358	1 244	1 716 188
1949	5 386	332 252	152 226	19 762 592	7 230	8 424 681
1950	5 370	247 262	143 772	17 108 480	6 316	8 588 004
1951	77 378	3 233 437	155 865	17 629 506	7 297	21 927 483
1952	178 536	7 303 808	148 837	17 533 302	16 646	41 622 491
1953	28 873	1 273 376	181 118	24 156 328	23 015	41 196 157

1953 de 188 781 lira tutarında 396 ton kurşun konsantresi ihraç edilmiştir.

1954 de 1612 ton kurşun konsantresi ihraç edilmiştir.

Etibank'ın Elektrifikasyon İşleri :
 Etibank'ın elektrik mevzuu ile ilgili bellibaşlı yeni teşebbüsleri, memleketimizin bilhassa iktisadî bakımdan

Bursa, Kütahya ve Afyon Vilâyetleri içinde bulunan şehir ve kasabalar ile buralardaki sanayiî ihtiyacı olan elektrik enerjisini nakil ve tevzi edecektir.

Bu şebeke, bundan başka İstanbul-Eskişehir - Ankara - Irmak - Zonguldak arasında işletilecek elektrikli trenlerin ihtiyacı olan enerjiyi de temin edecek şekilde ele alınmaktadır.

Batı Anadolu elektrik şebekesi ise Soma ve İzmir santralleri ile Gediz ve Akçay santrallerinin paralel çalıştırılması suretiyle tağdiye edilecek ve İzmir, Manisa, Balıkesir, Aydın Vilâyetleri içinde bulunan şehir ve kasabalar ile buralardaki sanayiın elektrik enerjisini temin edecektir.

Bugün 365 000 kilovattık Kuzey-Batı ve Batı bölgelerinde olmak üzere bütün Türkiye'deki elektrik santrallerinde 500 000 kilovattık kurulu olup 970 milyon kilovattık saat enerji istihsal edilmektedir. Buna mukabil program ikmal edildikten sonra bütün Türkiye'deki elektrik santrallerinde, 475 000 kilovattık bankanın elindeki santrallerde olmak üzere, 1 000 000 kilovattık kurulu bulunacak ve bütün Türkiye'nin elektrik sarfiyatı da, yine 1 750 000 000 kilovattık saat bankanın elindeki santrallerden temin edilmek üzere 3 000 000 000 kilovattık saat kadar olacaktır.

Kuzey-Batı ve Batı Anadolu'nun elektrifikasyonu mevzuunda bankaca ele alınan ve bir kısmı halen çalışmakta olan ve diğer bir kısmının ise inşaatı devam etmekte bulunan yeni tesislerden ihalesi yapılmamış kısım kalmamıştır. Enerji mevzuuna giren bütün bu işlerin kıymet olarak ifadesi 480 milyon Türk lirasıdır. Bu meblağın 283 milyon lirası halen inşa safhasında bulunan 80 000 kilovattık Sarıyar Hidroelektrik santrali ile, 60 000 kilovattık daha tevsi edilen Çatalağzı santrali ve linyit ile çalışacak olan 60 000 kilovattık Tunçbilek, 40 000 kilovattık Soma santrallerine aittir. Uzunluğu 1700 kilometreyi bulacak enerji nakil hatlarıyla, yekûn takati 520000 kilovolt amper tutan 20 adet transformatör

istasyonuna ait bedelin de 156 milyon lirayı bulacağını burada kaydetmekle, işin malî portresi hakkında da bir fikir vermek istedik.

Bankanın Kuzey - Batı ve Batı Anadolu elektrik şebekelerini tağdiye eden olan Sarıyar, Hirfanlı ve Gediz santralleri su kuvvetleri ile, Çatalağzı, Tunçbilek ve Soma santralleri de, kömür istihsalinin tabii ve kaçınılmaz bir neticesi olarak meydana gelmekte olan ve başka maksatlar için kullanmak çaresi bulunmadığından satmak ve uzak mesafelere taşımak imkânı olmayan, düşük kaliteli kömür ve artıkları ile çalışmak suretiyle bu millî servetleri değerlendireceklerdir.

Bankanın enterkonekte şebekelerini tağdiye edecek olan santrallerin çalışma rejimleri, iyi cins kömür kullanmak üzere kurulmuş bulunan Silâhtar, İzmir ve Ankara santrallerinde mümkün olduğu kadar az, fakat su kuvvetleri ve düşük kaliteli kömürler ile çalışacak olan santrallerde ise mümkün olduğu kadar çok istihsal yapılacak şekilde derpiş edilmiş bulunmaktadır. Böyle bir çalışma rejimi memleketin gerek mahrukat ve enerji, gerekse nakliye ekonomisine, yani kısaca millî ekonomimize uygun düşmektedir. Filhakika bankanın Kuzey-Batı ve Batı Anadolu şebekelerinde su kuvvetleri ve düşük kaliteli kömürler ile çalışacak olan santraller senede 800 000 ton kadar iyi cins kömürden tasarruf etmek imkânını vereceklerdir.

Bankanın diğer bir teşebbüsü de Hazar Hidroelektrik santralının kurulması işidir. Ergani Bakır ve Şark Kromları İşletmeleriyle Elâzığ Vilâyetinin enerji ihtiyaçlarını karşılamak ve aynı zamanda Uluova ve Kuzuova'nın sulanmasını temin etmek maksadiyle Hazar gölünden istifade etmek üzere kurulmakta olan tesisler 7 milyon liraya mal olacak ve 1955 yılı içinde ta-

mamlanacaktır. Yılda 20-30 milyon kilovat saat enerji istihsal edecek santral, uzunluğu 60 kilometre tutan enerji nakil hatlarıyla Maden ve Elâzığ'a bağlanacak ve keza buralarda birer transformator istasyonu da kurulmuş olacaktır.

Yeniden İnşa veya Tevsil Yapılmakta veya Yapılacak Olan Santraller ile Enerji Nakil Hatları ve Trafo İstasyonları

Yeni Santraller	Takati kw.	Yıllık kapasitesi kwh.
Sarıyar Hidroelektrik	2 X 40 000	370 000 000
Hazar Hidroelektrik	2 X 3 000	20 750 000
Tunçbilek Termik	2 X 30 000	240 000 000
Soma Termik	2 X 20 000	180 000 000
Tevsi edilenler		
Çatalağzı Termik	3 X 20 000	250 000 000
Bu tesislerin tutarı tahminen 300 milyon T. L. dir.		

Bu tesislerin inşaatı kısmen 1955 ve kısmen 1956 senelerinde bitmiş olacak olan :

Enerji Nakil Hatları Mevkii	Uzunluk km.
Adapazarı - Bursa - Eskişehir	212
Ankara - Kırıkkale	60
Kırıkkale - Karabük	200
Paşalar - Tunçbilek	100
Tunçbilek - Kütahya	60
Kütahya - Afyon	100
İzmir - Manisa	35
Manisa - Soma	85
Soma - Balıkesir	70
Balıkesir - Edremit	80
Bolu - Düzce	42

Muhammen tutarı 50-60 milyon T. L. dir.

Trafo İstasyonları Mevkii :

Bursa, Eskişehir, İzmir, Kırıkkale, Karabük, Paşalar, Kütahya, Afyon, İzmir, Manisa, Balıkesir, Edremit, Bolu ve Düzce.

Mecmuu tutarı 16-17 milyon T. L.

1953 Yılında Elimizde Mevcut Rakamlara Göre Muhtelif Cins Madenlerin İstihsal ve İmrar Durumunu Gösterir Cetvel

Madenin cinsi	İstihsal Ton	İmrar Ton	F.O.B. kıymeti T.L.
H. Amyant	—	—	—
Antimuan	{ Tuvönan 8 857	—	—
	{ Temiz 1 725	1 119	389 414
Borasit	{ Tuvönan 17 984	—	—
	{ Temiz 6 436	8 613	1 250 031
Çimento	{ Devlet 178 728	180 503	11 585 717
	{ Hususî 304 026	301 146	18 201 677
Yekûn	448 754	481 649	29 787 394
Kurşun	298	966	94 006
Demir	164 056	128 480	3 533 258
Krom	728 825	490 441	45 169 324
Linyit	326 500	317 766	5 931 078
Lületaş (sandık)	537	499	145 904
Maden suyu (litre)	1 489 987	1 546 663	490 043
Soda	284 154	285 066	114 026
Manganez	89 864	74 567	5 907 589

Madenin cinsi	İstihsal ton	İmrar ton	F.O.B. kıymeti T.L.
Magnezit	350	255	10 044
Sodyum sulfat	163	1	—
Molibden	1 358	—	—
Flusspat	100	80	9 120
Zımpara	1 135	2 629	119 005
Volfram	—	—	—
Cıva	—	—	—
Tras	—	—	—

1953 Yılında Krom Madenlerinin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedelleri

	İstihsal ton	İmrar ton	F.O.B. Satış Bedeli T.L.
1 — İmtiyazlı hususî işletmeler krom yekûnu	366 992	238 625	25 295 662
2 — Arama ruhsatnameli hususî işletmeler krom yekûnu	361 833	251 816	19 873 662
Yekûn	728 825	490 441	45 169 324

1953 Yılında Linyit Madenlerinin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedelleri

	İstihsal ton	İmrar ton	F.O.B. Satış Bedeli T.L.
1 — İmtiyazlı linyitler hususî işletmeler yekûnu	193 317	190 633	3 782 640
2 — İşletme ruhsatnameli linyitler yekûnu	98 390	92 877	1 483 415
3 — Arama ruhsatnameli linyitler yekûnu	34 793	34 255	665 023
Yekûn	326 500	317 765	5 931 078

1953 Yılında Manganez ve Demir Madenlerinin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedelleri

	İstihsal ton	İmrar ton	F.O.B. Satış Bedeli T.L.
Manganez umumî yekûnu	89 846	74 567	5 907 589
Demir madeni umumî yekûnu	164 056	128 480	3 533 258
Yekûn	253 902	203 047	9 440 847

1953 Yılında Krom Madenlerinin Giderleri

	İşçi gündelik adedi	İşçi ücretleri tutarı T. L.	Hizmetliler tutarı T. L.	Sosyal yardım T. L.	Yıkama, pişirme, izabe, arama ve taşıma masrafı T. L.	Perakende işler T. L.	İdareti altında olmayan taşıma ve yükleme masrafı T. L.
İmtiyazlı hususî işletmeler yekûnu	965 556	4 156 797	640 471	107 531	1 387 318	394 982	3 584 237
Arama ruhsatlı hususî işletmeler yekûnu	952 425	4 108 528	525 824	230 776	476 460	211 531	3 176 674
Hususî işletmeler krom yekûnu	1 917 981	8 260 320	1 166 295	338 307	1 863 778	606 513	6 760 911

1953 Yılında Linyit Madenlerinin Giderleri

	İşçi gündelik adedi	İşçi Ücretleri T. L.	Hizmetli- ler tutarı T. L.	Sosyal yardım T. L.	Yıkama, pi- şirme, izabe, arama ve ta- şıma masrafı T. L.	Peraken- de işler T. L.	İdaresi altın- da olmayan taşıma ve yük- leme masrafı T. L.
Hususi işlet- melere ait ara- ma ruhsatlı linyit	19 498	82 395	14 050	7 329	15 660	85	14 888
Hususi işlet- melere ait iş- letme ruhsatlı linyit	148 897	663 746	69 211	26 583	91 729	29 766	215 893
Hususi işlet- melere ait imti- yazlı linyit	302 324	1 302 567	464 761	107 841	137 871	253 474	847 039
Yekûn	470 719	2 048 708	548 022	141 753	244 760	283 325	576 820

1953 Yılında Manganez ve Demir Madenlerinin Giderleri

Manganez umu- mî giderler yekûnu	193 571	895 151	184 980	75 462	208 849	110 362	831 211
Demir umumî giderler yekûnu	63 380	786 210	108 841	77 580	32 924	69 607	1 627 558

1954 Yılında Elimize Mevcut Rakamlara Göre Muhtelif Cins Madenlerin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedellerini Gösterir Cetvel

Madenin cinsi	İstihsal ton	İmrar ton	F.O.B. Satış Bedeli T. L.
Amyant	45	—	—
Antimuan	1 783	1 768	684 893
Borasit	14 331	15 610	1 883 681
Çimento	Devlet	146 604	11 172 063
	Hususi	532 795	25 070 005
Civa	9	9	240 520
Kurşun	911	110	2 635
Demir	154 014	161 382	4 367 056
Krom	428 796	285 309	26 921 544
Linyit	443 551	419 209	9 247 805
Lületaş (sandık)	776	903	233 114
Maden suyu (litre)	3 269 181	3 270 732	877 894
Manganez	49 827	50 093	3 802 954
Magnezit	1 065	637	19 049
Maden kömürü	5 714 119	3 577 537	102 281 904
Sodyum sulfat	1 260	669	99 940
Tras	3 017	3 017	—
Volfram	250	—	—
Zımpara	4 802	4 602	200 798

1954 Yılında Krom Madenlerinin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedelleri

	İstihsal ton	İmrar ton	F. O. B. Satış Bedeli T. L.
1 — Hususî işletmelere ait kromlar yekûnu	265 435	206 117	21 557 111
2 — > > ait arama ruhsatnameli kromlar yekûnu	163 361	79 192	5 364 433
Yekûn	428 796	285 309	26 921 544

1954 Yılında Linyit Madenlerinin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedelleri

1 — İmtiyazlı hususînin yekûnu	238 612	221 778	4 900 778
2 — Arama ruhsatnameli linyitler yekûnu	65 350	63 563	1 765 628
3 — İşletme > > >	139 589	133 868	2 581 399
Yekûn	443 551	419 209	9 248 805

1954 Yılında Manganez Madenlerinin İstihsal, İmrar ve F.O.B. Satış Bedelleri

Yekûn	49 827	50 093	3 802 954
-------------	--------	--------	-----------

1954 Yılında Krom Madenlerinin Giderleri

	İşçi gündelik adedi	İşçi mretleri T. L.	Hizmetli- ler tutarı T. L.	Sosyal yardım T. L.	Yıl içinde yapılan ilk tesisler T. L.	Yıkama, pişirme, arama ve taşıma masrafları T. L.	Perakende işler T. L.	İdareî al- tında ol- mayan ta- şıma ve yükleme masrafı T. L.
Hususî arama ruhsatnameli kromlar yekûnu	213 577	900 684	282 870	67 118	81 773	73 358	10 721	400 722
Hususî imtiyazlı kromlar yekûnu	566 167	2 628 794	601 082	132 497	421 228	843 653	165 456	2 079 390
Yekûn	779 744	3 529 478	883 952	199 615	503 001	917 011	176 177	2 480 112

1954 Yılında Linyit Madenlerinin Giderleri

Hususî işletmelere ait arama ruhsatlı linyit gider yekûnu	98 352	432 843	71 790	34 352	379 172	53 609	40 983	313 113
Hususî işletmelere ait işletme ruhsatlı linyit gider yekûnu	188 782	1 069 688	252 625	42 886	248 863	119 995	77 484	223 707
Hususî işletmelere ait imtiyazlı linyitlerin giderleri yekûnu	325 823	1 575 795	201 602	171 097	301 234	136 441	331 122	573 121
Yekûn	612 957	3 078 306	526 017	248 335	929 269	310 045	449 589	1 109 941

1954 Yılında Manganez Madenlerinin Giderleri

Manganez madenlerinin gider yekûnu ..	76 605	375 163	182 946	56 272	192 950	126 008	18 831	554 896
---------------------------------------	--------	---------	---------	--------	---------	---------	--------	---------

Sümerbank Topluluğunun 1952 - 1954 Seneleri İstihsal Rakamları**Demir ve Çelik Ağır Sanayii**

	1 9 5 2 ton	1 9 5 3 ton	1 9 5 4 ton
1. Kok	399 867.2	538 270.5	509 113.—
2. Pik (ham demir)	89 250.6	99 145.8	195 681.—
3. Blok çelik	153 465.1	162 641.1	168 893.—
4. Hadde mamulü	115 874.4	136 158.8	133 765.—
5. Boru (dökme)	7 095.8	6 791.7	7 037.—

Kimya ve İnşaat Malzemesi Sanayii

1. Çimento	185 309.—	187 129.—	155 873.—
2. Kâğıt ve karton	29 287.—	28 867.—	40 670.—
3. Sülfür asidi	20 093.7	23 154.—	22 930.—
4. Süperfosfat	21 234.2	22 027.—	20 577.—
5. Sudkostik	1 925.—	2 014.—	1 864.—
6. Ateş tuğlası ve harcı	6 327.—	7 967.—	12 211.—
7. Tuğla (adet)	3 199 435.—	3 028 402.—	5 922 899.—
8. Kiremit (adet)	4 809 300.—	4 315 651.—	3 397 998.—